

da narodni možje nikjer ne hrepenijo po tem, da bi jim policija diplomo „inteligencije“ dajala. Gola laž so „die vielen Kreuze der Schreibensunkundigen.“ Naposled se „Tagespoštni“ pisar napihuje za žabo v Esopovih basnih, češ, da ta njegova pisarija naj velja za „Gegenadresse“! To je zopet druga, čisto nova iskra „Tagespoštne nemške inteligencije“, da se adresa proglašča — brez adresovalcev (pismo — brez podpisa), kakor se šopiri „kapital“ — brez kapitalistov, „inteligencija“ — brez inteligencije! Ali ni to pravi „Narrenthum“?! Pa sej je preošabni revež pisar kmalu dobil nezaupnico od svoje lastne stranke, kajti danes donša „Laib. Zeitg.“ adresu, ki jo je 13 (nesrečna številka!) mestnih odbornikov, zedinjenih z glasovitim „kapitalom“ in „inteligencijo“ poslalo državnemu kancelarju. Večina mestnih odbornikov bode gotovo protestovala proti jalovemu napuhu trinajsterice in naredila „komentar“ njenemu pismu.

— Včeraj popoldne so naložili na novi most 140 centov kamenja, da se skusi trdnost njegova.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Zbornica poslancev dunajskega državnega zbora je pretekli teden po večini glasov sprejela glavne ustavne postavbe. Proti vsem so glasovali Poljaki, Slovenci in Tirolci — pa tudi ministri ž njimi. Vidi se iz tega, da že tudi ministrom preseda „nemški liberalizem“, ki le za se skrbi, pravice družih narodov pa prezira. Zoper to postopanje sta posebno krepko govorila dr. Ziemalkovski in dr. Toman. Ziemalkovski je med drugim rekel: „Mi (Poljaci) smo prišli v državni zbor, ker k zmešnjavam, ki so takrat bile, nismo hotli dodati še novih. Al kako se obnaša zdaj državni zbor? Tako, da nam je podrl najpohlevniše upanje, da se na pravični fundament zida nova ustava Avstrije. Za Avstrijo se ne kaže sreča, ako se glavne ustavne postavbe prepisujejo iz tujih ustav; za Avstrijo se more narediti avstrijska ustava. Mi ne glasujemo zoper te postavbe zavoljo tega, ker nočemo svobode; mi ljubimo svobodo, kakor vi, al tako, ki je pravična vsem narodom!“ Dr. Toman dodaja Ziemalkovskemu govoru med drugim še to: „Nam je prvo to, da živimo; da vsak narod avstrijski živiti more, to je po našem prepričanju podlaga svobodi. Sicer ste res v osnovi ustavnih postav dovolili ravnopravnosti en kotichek — pa kateri kotichek? — zadnji kotichek potem, ko ste vsem drugim zadevam zadostili! Vaše postavbe dajejo državnemu zboru marsikaj, kar gré deželnim zborom, in tako kratite samoupravo (autonomijo) deželno. Vi še tega ne privošite deželnim zborom, kar jim je dala oktoberska diploma. Pismo cesarjevo do kranjskega deželnega zbora in prestolni govor ob začetku državnega zbora sta odločno zagotovila deželam autonomijo in več autonomije. Ne morem si kaj, da bi sl. vlade enkrat ne prašal, naj nam pové, po katerih pravilih je je volja vladati državo? ali po pravilih centralizacije ali po pravilih autonomije? in kaj misli o tej zadevi početi? V temi tavati ne moremo dalje! Saj visoka vlada sama lahko prevede, da mora odkritosrčno povedati, kaj misli, ali belo ali črno, ker od tega je odvisno, ali sedanje ministerstvo še ostane ali da odstopi. Mi moramo vedeti, pri čem da smo, da se vemo po tem ravnati. Ker ustavne postavbe, kakor jih večina državnega zbora hoče sprejeti, krajšajo samoupravo deželno, moram v imenu dežele, ki se je zmiraj za oktobersko diplomo potezala, na vso moč in prav resno protestovati zoper te postavbe.“ (Dobro-

klici od desne strani.) Državni kancelar baron Beust je odgovoril dr. Tomanu tako-le: „Kar naravnost na to, kar je gosp. predgovornik vprašal, moram odgovoriti, da vlada ni za autonomijo, pa tudi za centralizacijo ne. Centralizacije v navadnem pomenu celó v Avstriji ni, sicer bi ne bilo deželnih zborov. V postavi zaradi delegacij, ktere pa še ni rešil državni zbor, je vlada pokazala, da hoče popolnoma pravična biti posameznim deželam in deželnim zborom, in te obljube bode spolnila. Vendar samouprave deželne ne more tako zelo razširiti, da bi segla čez centralizacijo, to je, čez državno jednoto. Vlada je pripravila predloge zaradi autonomije; al da teh predlogov ni še izročila državnemu zboru, tega ni ona kriva, ampak kriva je tega razdraženost, ktera poslednje tedne in dni kraljuje v tej hiši; kadar se več zaupanja med zbornike vrne, bode pravi čas za te predloge.“ Minister je v tem odboru sam odkril, da je upanja malo, da bi ta državni zbor kaj opravil. — V odbor 24 poslancev za predvarek vladinih predlogov, po katerih se ima odločiti, koliko naj Ogri plačujejo za stroške skupnih zadev in državnega dolgá, je izmed Slovinci voljen dr. Toman. Levici je spodletelo pri tej volitvi, zato ni ž njo nič zadovoljna. — V ponedeljek se je začela razprava o prenavedbi februarskega patenta od 1861. leta. Ziemalkovski pravi, da se njegova stranka pri tej razpravi ne bode zdržala glasovanja, ker se nadja sém ter tje kaj doseči. Pri §. 7. se poganja dr. Toman za pravice deželnih zborov. (Dalje prihodnjič). — Pravda o konkordatu še zmiraj zvonec nosi na Dunaji. Cesar je sprejel poslance dunajskega mestnega odbora, ki se strašno napenja za to, da konkordat pade, in jim je rekel, da ne pričakuje od njega, da bi hotel vpljiv vere na ljudsko šolo kratiti. Po več deželah se nabirajo podpisi za obstanek konkordata, ktero so si nekteri državni svobodnjaki izvolili za jagnje, ki bi na-se vzelo pregrehe njihove!

(Na znanje.) Sejm v Kranji je na dan sv. Lukeža, ta pa je vselej 18. dne t. m., ne pa 19. oktobra, kakor letošnja „Pratika“ po tiskarni pomoti pravi.

Županija Kranjska 7. oktobra 1867.

Iz Kalca se „Novicam“ piše: „Véliká pratika“ kaže letos sv. Lukeža na 19. dan t. m. To je napravilo veliko zmoto v naših krajih zaradi sejma postojnskega. Prosim, naj oznanijo, prav za prav naj popravijo to „Novice“. Pa tudi za l. 1868. je ta svetnik napačno zapisan na 19. dan oktobra.

Ob enem tudi prosim popraviti, da sejm v Zagorjah ni v torek po nebohodu, ampak v torek po binkoštih.

Miroslav Vilhar.

Listnica vredništva. Ob 10 uri dopoldne, ali celó popoldne po 3. uri v torek dohajajo „Novicam“ dopisi se željo, naj že v sredo pridejo na dan. Vkljub najbolje volje to ni mogoče, ako je dopis obširen in ni posebna sila, ker ima vredništvo svoj list ta čas večidel natisnjen. Prosim tedaj obširniših dopisov saj do ponedeljka.

Žitna cena

v Ljubljani 12. oktobra 1867.

Vagán (Metzen) v novem denarji: pšenice domače 6 fl. 60. — banaške 7 fl. 20. — turšice 4 fl. — soršice 5 fl. 20. — rži 3 fl. 90. — ječmena 3 fl. 60. — prosa 2 fl. 90. — ajde 3 fl. 38. — ovsa 1 fl. 80. — Krompir 1 fl. 80.

Kursi na Dunaji 15. oktobra.

5% metaliki 56 fl. — kr. Ažijo srebra 122 fl. 25 kr.
Narodno posojilo 64 fl. 65 kr. Cekini 5 fl. 94 1/2 kr.